

АНАЛІЗ ЕКСПОРТУ ЗЕРНА УКРАЇНОЮ: СТАН І ПРОБЛЕМИ 2008-2010 РОКІВ

доц. Лукаш О.А., студент Лазоренко І.В.

Теперішнє положення справ в світовому сільському господарстві, зважаючи на швидкий розвиток суспільства, підвищення рівня технічної оснащеності, покращення показників продуктивності праці, вказує на необхідність системного підходу до дослідження тих процесів, які відбуваються в аграрному секторі економіки на міжнародному рівні.

Україна займає передове положення серед світових виробників агропромислової продукції. В країні вирощується велика кількість різновидів зернових культур, зокрема, головне місце посідає пшениця, а також просо, сорго, жито, кукурудза, ячмінь, овес і рис. І саме питання здійснення експортно-імпортних операцій з зерном для України є стратегічно важливим.

Господарствами усіх категорій у 2009р. одержано 46007,6 тис. тон зерна у вазі після доробки, що складає 86,3% порівняно з 2008р. Порівняно з 2008р. виробництво зерна зменшилось на 13,7%, що зумовлено зниженням урожайності зернових культур (на 4,8 ц з 1 га, або в 1,16 раза) та площі їх збирання (на 1, млн га.)

Проаналізувавши ситуацію на ринку зерна, стан самого агропромислового комплексу, чинного законодавства, ознайомившись з політикою держави в даному секторі можна виділити наступні аспекти, перегляд, зміна та удосконалення яких позитивно вплинули б на процеси прогресивного розвитку зернового сектору та ринку зерна України:

- здійснення заходів направлених на удосконалення менеджменту зернових господарств;
- державні закупівлі;
- адекватна фінансово-кредитна політика держави;
- забезпечення субсидіями і дотаціями з боку держави;
- страхування с/г виробників;
- забезпечення виробників необхідними матеріально-технічними ресурсами;
- усунення бар'єрів для експорту зерна до кордону, на кордоні та поза кордоном;

- забезпечення державою заохочення інвестицій до зернового сектору;

За оперативними даними Держмитслужби, у липні-квітні 2008-2009 маркетингового року експортовано 20,9 млн тонн зерна, з них пшениці – 10,8 млн тонн, ячменю – 5,8 млн тонн, кукурудзи – 4,3 млн тонн, борошна вивезено – 198,4 тис. тонн. Імпорт зерна становив 74,7 тис. тонн, борошна – 3,6 тис. тонн.

У січні ж 2010 року загальний обсяг експорту зерна складає в цілому 1,78 млн. тонн (менше на 180 тис. тонн у порівнянні з груднем 2009 року), у тому числі: пшениці - 680 тис. тонн (менше на 180 тис. тонн), ячменю - 400 тис. тонн (менше на 180 тис. тонн), кукурудзи - 700 тис. тонн (менше на 180 тис. тонн).

Загальний експорт зерна з України в січні 2010 року менший аналогічні показники за жовтень і листопад 2009 року на 700 і 600 тис. тонн відповідно.

За даними УАК, за 7 місяців (липень-січень) 2009/10 маркетингового року експорт зерна з України склав в цілому 15,4 млн. тонн, у тому числі: пшениці - 7,5 млн. тонн, ячменю - 4,1 млн. тонн, кукурудзи - 3,5 млн. тонн, гороху - 0,2 млн. тонн.

Отже Україна втрачає темпи експорту зерна. Експорт зерна з України в 2010 р. суттєво знизився. Головними причинами цього є:

- несприятливі погодні умови;
 - невідшкодування ПДВ експортерам зерна з боку держави;
- Також окремо стоять наступні проблеми:

- низька пропускна здатність українських портів та слабка роль держави у відповідних процесах;
- несистемна маркетингова та комерційна підтримка національного експорту зернових;
- слабка інформаційна підтримка національного зернового експорту.

Розв'язання саме цих проблем, оптимально використовуючи всі наявні можливості, повинно бути вектором реалізації державної стратегії забезпечення національних економічних інтересів.

Дуже важливим є підтримання репутації України як добросовісного партнера та розвиток завойованих протягом багатьох років позицій України на світових ринках зерна.